

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat” - 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, folie nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor: | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.)

S'au strâns mâni de nădejde la Iași!

O nouă înjghebare, de care avem drept a lega nădejdi de mai bine.

„Liga Apărării Naționale Creștine” se numește adunarea sub un steag, al acelor buni Români, cari nu mai pot suferi în tăcere și în nemiscare, îmbalzala evrelască asupra acestui țăr. Ea are în frunte pe profesorul A. C. Cuza dela Iași, un învățat al neamului, pogoritor din domnească viță, dar fără privire la vița sa domnească, este însuși un adevărat. Domn al sufletului românesc, care de peste 30 de ani propoveduește neamului său primejdul din Moldova: Trezește-te neam românesc și te ridică și vezi în ce stare înjositoare ai ajuns și ce primejdie uriașă te paște din partea neamului parazitărilor Evreilor, cari s'au răvărsat peste binecuvântatul tău pământ și peste blagoslovita ta îndelungă răbdare, pe care unii îl-o laudă ca o virtute, iar eu îi-o socot ca o primejdioasă slăbiciune! Bagă de seamă, acuși vei fi pus de către acești năvălitori, în mormânt din care nu vei mai putea învia!...

Multă vreme a dus lupta asta de trezire a neamului alături de d. N. Iorga, în timpul din urmă însă o duce singur, căci dl Iorga s'a retras din ea. Chemările calde și pline de adevăr ale dlui Prof. Cuza, au găsit un puternic răspuns în anul din urmă în inimile tinerimei universitare și numeroși tineri însuși s'au adunat sub steagul luptei pentru apărarea națională creștină, și duseră luptele aprige și răsunătoare din anul acesta, primejdindu-se unii din ei foarte greu, ca în mare război.

În același timp duhul vremii, sau mai drept zis obrăznicia năvălitorilor, a început a trezi pe Români și în alte colțuri ale țării, și ei au început a înjgheba (a încirpa, a forma) însoțiri de apărare națională: La Cluj s'a format „Acțiunea Românească”, tovarășia multor cărturari români de frunte, cu scop de a propovedui aceeași apărare națională, pe care în Moldova o face „Liga” de sub conducerea dlui Cuza. — Printre muncitorimea românească s'a născut pornirea de alipire la neam

și s'a format și întărit partidul „Social-creștin”; în popor pe-alocurea a plăcut foarte mult vestea isprăvilor naționale a fașciștilor italieni, și s'au format grupări de „Fașciști Români”. Toate au același scop: Apărarea națională a neamului nostru, de primejdia evrelască (și a ori-cărora streini) care ne amenință aci la noi acasă!

Duhul Sfânt, ocrotitor al neamului nostru credincios, a dat acestor grupări, însoțiri, începuturi de partide, bunul gând, să caute o unire, o contopire, cu gruparea de frunte, cu cea conducătoare, de sub șefia dlui A. C. Cuza, ca din 3-4 slăbuțe, să facă una tare!

Acum de sfintele Paști, soli ai „Acțiunii Românești” din Cluj, ca și de-al partidului social-creștin și al fașciștilor români, au fost la Iași și au stabilit o înțelegere cu conducerea „Ligei Apărării Naționale” și s'au contopit toate 4 într'una, căci și răslețe cum erau, spre același țel mergeau, aceeași credință o aveau, era dar firesc să se unească sub un singur steag, al Apărării Naționale!

Mâni credincioase neamului și mâni de nădejde s'au strâns la Iași și s'au legat între ele, pentru a duce cu mai multă putere lupta de apărare a neamului, de primejdiiile ce-l amenință prin faptul, că celelalte partide politice n'au curajul a se scutura de jidanii ce li s'au vîrît în cojoc, ci îl ocrotesc și-l susțin pe el, spre paguba neamului.

Luăm cu multă plăcere la cunoștință unirea dela Iași, — și legăm cele mai frumoase nădejdi de ea! Acesta e steagul, național-creștin, ce l'am dorit din tot sufletul nostru, de el se leagă azi nădejdea noastră de mai bine!

Sfatul țării

care și-a luat la 11 Aprilie vacanță (incetarea muncii) de Paști, până la Dumineca Tomii, își începe de nou lucrările de Luni încolo.

Să nu mai fie cum a fost.

Rostul fabricii române de aeroplane, pentru care stăruie A. S. R. Principele Carol.

Alteța Sa Moștenitorul Tronului, Principele Carol, e unul din cei mai stăruitori purtători de grijă a apărării țării. Alteța Sa e cu totul de altă părere, de cum era unchiul său, răposatul Rege Carol. Acela nu numai că nu sprijinea nici o pornire pentru a înființa în țară fabrici de arme ori muniții (gloanțe) pentru armată, dar le pune chiar pedeci, spunând că — ne dă Germania câte vrem... Urmarea o văzurăm în războiul trecut. Politica tainică a Regelui Carol își dete roadele. El zicea: „Vă dă Germania”, căci doar suntem aliați (uniți) cu Germania și Austro-ungaria în politica mare, cu ea vom merge la o întâmplare de război, și ea va trimite României arme și muniții ca și ori cărei armate a ei. În gândul său apoi își zicea în taină: „Iar de nu veți merge cu Germania: să vă bată”... precum ne și bătă pe o vreme, fiindcă nu aveam arme și n'aveam muniții și tot ce ne trebuia pentru armată! Că de avea armata română arme destule și muniții, nu străbăteau Nemții nici cu de trei ori atâta armată peste Carpați, ca să calce pământul țării! Că războiul a prins România nepregătită din de ajuns și totuși Români, înfiți pe crestele Carpaților, țaură așa zicând numai cu pepturile lor, pe năvălitorii Germani, trei luni de zile la Predeal, — dar dacă aveau și ei armamentul pe care-l aveau Germanii! Atunci pășau și aci Germanii ce au pășit la Mărăști și Mărășești, unde s'au izbit cu puteri de trei ori de mari, de armata română și au rămas zdrobiți, pentru-că era acum și ea bine înarmată!

Așadar e lucru de cea mai mare însemnătate pentru apărarea țării, ca fabricile, care să-i dea arme și muniții, să fie aci în lăuntrul țării, nu în afară!

Alteța Sa Principele Carol acest viitor mai bun îl pregătește apărării țării, atunci când stăruie, ca să albească aci în țară cât mai curând o fabrică de aeroplane (de mașini de zburat). Se vede că Alteța Sa știe și prevede, că viitorul război va fi aproape hotărât dela început, prin ciocnirea dărză și re-

pede ce se va da între armatele de aeroplane sus în văzduh! Și va fi val de țara, care ne-avându-și fabrica sa de aeroplane, perzând o mare parte din cele cu cări a început lupta, va aștepta până să-i trimită vecină-sa altele!..

Pentru a pregăti înființarea și la noi, pentru a ști însuși cum sunt întocmite, cum lucrează Fabricile de aeroplane, Alteța Sa a fost de a văzut astfel de fabrici în Italia, în Franța, în Belgia și în Anglia — și acum cetim, că săptămâna trecută a avut o consfătuire cu Generalul francez Duval, asupra înființării unei fabrici de aeroplane aci în România, luând parte la înființare și Francezii, cu bani și cu oameni de pricepere.

Iar dacă Alteța Sa, un luminat zeos purtător de grijă al nevoilor armatei, îngrijește în întâia linie de înființarea fabricii de aeroplane, — firește că cu atât mai vârtos le vom avea înființate în același timp, fabricile de arme și muniții (Reșița e începutul și temelie, urmează Copșa-Cugirul).

Și atunci — nu va mai fi cum a fost, ca armata noastră să aștepte înarmarea și înzestrarea sa cu muniții, dela bunăvoința ori politica cutărui vecin, — ori care ar fi el.

E dătătoare de multă nădejde știrea de mai sus, căci e știut, că aceea ce Alteța Sa Principele Carol ia în măsă, se și duce în deplinire cu bine!.

Unele — altele.

Izbânda unor ingineri români în Iugoslavia.

De Iugoslavia (Sârbia) se ține azi și orașul Spalato, pe tărul Mării din fosta Dalmație. Acest oraș, cunoscut lumii pentru vestitele ruine ale Palatului Împăratului român Dioclețian, — va s'ajunge a fi portul (stația de corăbii) cel mai însemnat pe tărul Mării Iugoslaviei.

Primăria acestui oraș a publicat „concurs” (întrecere) pentru facerea de planuri după cari acest oraș să se desvolte, să se întindă și să se înfrumusețeze.

La concurs au luat parte ingineri și arhitecți din felurite țări, și sârbi și francezi și austrieci și Români.

In statul de judecatori asupra planurilor, au fost pofitiți și au stat învățați de mâna întâie francezi și Nemți, pe lângă cei sărbi.

Printre alții au înaintat planuri și arhitecții români Davidescu și Bolomei, — și planul lor a fost judecat ca unul din cele mai istețe și mai frumoase gândite, — și a fost pus ca al doilea în șirul celor ce s'au înaintat de arhitecții multor neamuri, — și li s'a dat premiul al 2-lea de 20.000 dinari.

Bănățenii cer schimb de pământuri cu cei din Sîrbia.

Tragerea hotarului între țările nou crotite după războiu, s'a făcut cu multe scăderi. Fieșec lucru ar fi fost, ca fiecare comună, să treacă cu întreg hotarul său la țara căreia a fost judecată. Dar au venit sfetnicii militari și au zis: „Așa nu-i bine, că, uite, mergând tot pământul satului cu satul, am căpăta colo și colo o linie prost de apărut în vreme de războiu...” Și au tras hotarul cel mai nou cam pe unde au arătat comisiile militare, nu cerința de proprietate a satelor dela margine. Așa apoi au rămas multe pământuri de-ale oamenilor dela noi în hotarul nou al Sîrbiilor și multe de-ale lor, în al nostru. Și e val mare cu lucrarea acestor pământuri. Au oameni mari greutatea la trecerea peste hotar, și la mers și la întors. Și acum, după ani dela tragerea hotarului nou, e tot așa.

De aceea o solie de proprietari bănățeni din comunele dela margine, s'a înfățișat Ministrului de externe (pentru treble din afară) Duca, rugându-l să întrevină la Belgrad, să dea voe locuitorilor vecini cu granița, să facă schimb de pământuri: al noștri să le dea, prin bunăînțelegere, locurile lor din Sîrbia vecinilor de acolo, și cei de acolo să dea ale lor cele de dincoace, — ca așa să fie cât mai puțin cei ce au de trecut granița pentru a-și lucra pământurile.

Ministerul a promis (făgăduit) să facă întervenire la guvernul din Belgrad, să le dea voe la acest schimb, — că al nostru guvern e învoit cu el.

Protopop sau Protolereu?

Din prilejul debaterii legii celei noi pentru organizarea bisericii ortodoxe, s'a ridicat o întrebare interesantă: Cum e mai bine zis: „Protopop”, așa cum se zice în Ardeal și de ortodocși și de uniți, — sau „Protolereu”, cum se zice în vechiul Regat?

Iată cum au fost tâlcuite pe înțelesul tuturor aceste numiri, de către cei chemați:

Întâi să desfaci numirea „protopop” în cele 2 cuvinte din care e formată. Iacă ce vei afla: Partea întâie a cuvântului: „protos”, e vorbă grecească și înseamnă: „cel din întâi”; partea a doua e „papa” vorbă latinească, trecută dela păgâni în limba latină. Se zicea cu numirea întreagă „papa-ven-

ter” care însemna „slujitor al jertfelor de carne” ce se aduceau idollilor și pe cari acești slujitori le primeau și le mâncau ei. Li-se zicea popa-venter, ceea ce însemna slujitori cu stomac, care primește el în stomac ce idolii nu puteau primi.

Când a venit creștinismul, cuvântul de „papa” al păgânilor, s'a dat cam în glumă și luând peste picior pe acei preoți creștini, cari făceau și ei prea mult slujba stomacului, ca slujitorii-stomaci ai păgânilor.

Zicând azi la un preot creștin, mâne la altul, „papa”, și această numire trăind cât el, lumea a perdut înțelesul batjocoritor ce se află în acest cuvânt și a început a-i zice preotului, fără nici un gând rău: Popa. Când apoi a fost ridicat unul dintre ei pe o treaptă mai sus, ca conducător al unui cerc de biserică cu preoții lor, acelaia i s'a vis Proto-popa, Protopop, sau „întâiul între popi”.

Dar nu e bine așa. Vezi poporul nostru, cu bunul lui simț, chiar fără a ști de ce o face, a dat lui „papa” numele așa de frumos, cuvîncios și mult spunător: Părinte, preot ori prent.

Numele latinesc cel adevărat, care răspunde la înțelesul de preot (sau popa) e Iereus, de aci Iereu sau Iereu, la care adăugând cuvântul protos, capeti numirea de „protolereu” sau „întâiul între preoți”.

Că asta așa e bine, se vede și din faptul că, mergând cu darea numirii mai sus, la cel mai mare și peste protolereu, i-s'a zis Arhi, adică: peste toți, și ca să arăți peste cine e el mai sus pus, nu al zis arhi-popa, ci Arhi-Iereu sau Arhi-Iereu.

Din acestea se înțelege limpede, că păstorului sufletesc al satului ori al bisericii cutare, e bine să-i zici preot și nu „papa”; celui peste preoții din un cerc, protolereu și nu protopop, — întocmai precum zic, Arhi-Iereu și nu Arpopă...

SCRISORI

Cercul Cultural Făget, la Sîntești.

Dle Redactor! La 5 April au ieșit solii societății răspânditoare de lumină, zisă „Cercul Cultural” din Făget, în comuna vecină Sîntești (pe Murăș, jud. Caraș Severin). Cercul a mers la biserică luând parte la slujba dumnezeiască, unde a cântat corul mixt (tineri și fete) de sub conducerea harnicului învățător de acolo, d. Traian Mihailovici. Era o plăcere să privești fețele înscălate și mulțumirea ce se cetea pe ele a bunului popor din Sîntești și mângăierea ce o simțea, auzind frumoasa cântare a odraselor sale.

După sfânta biserică, s'a ținut „conferință” (vorblrea sau cetirea lucrării anume pregătite) a diul în-

vățător Halalău din Bănești, despre „Domnia Regelui Carol”, scoțînd la iveală lucrările de căpetenie din viața lui. Popor numeros, bătrâni și tineri, au ascultat luminoasa descriere.

Cu plăcere scot la iveală, că poporul din Sîntești e un popor cu multă judecată dreaptă! El, nescilit de nimenea, s'a dat la o mare cumpătare în bătătură. În Sîntești se bea puțin alcool (spirți), și poate chiar de aceea, copiii aici sunt sănătoși, cumiști și iubitori de învățătură.

După masă a avut loc o prelegere populară, o lecție anume întocmită, cu spicuri de frumoase învățături și îndemnuri bune, — ținută de dl învățător Vasile Olariu din Făget, alia de d. inv. Lugojanu din Răchita despre „Sfaturile lui Moș Vasile și despre „Credințele deșarte”, au fost amândouă bune. Așa s'a adunat lumea la ele, că n'a încăput în școală și a trebuit să se țină prelegerile afară, în curte, sub cerul liber. — Corul mixt al diul Mihailovici a cântat apoi „Deșteaptă-te Române”, și „Negruța” spre marea plăcere a tuturor. — Domnul Dănilă Iliescu subrevizor și d. inv. dir. Trifu Udrescu din Bichigiu, au mulțumit poporului pentru dragostea arătată față de prelegerile cu cari au venit în mijlocul lor trimiși! Cercul Cultural, iar țărani fruntași Curlac a mulțumit celor ce au venit să le împrumute lumină din lumina lor.

Vesitlor.

Pacea lumii.

E cam cu numele pace. Dar în faptă când colo, când dincolo, ea e mereu tulburată în adâncurile ei, prin încăerări, mai mărunte ori mai mari, între popoare, sau între stăpâni și stăpânitori.

În timpul din urmă împărăția turcească e zguduită de frământări din lăuntru: Poporul Curzilor (în Azla mică) s'a ridicat împotriva stăpânirii turcești, și răscoala lor, începută de vre-o 2 luni, n'a putut fi încă făcută să înceteze. Armatele guvernului din Augora au avut lupte destul de grele și în multe locuri au biruit asupra răscoalașilor. — dar aceia, bătuți în larg, la câmp deschis, s'au retras în munți și acolo se pregătesc de împotrivire mai mare și mai îndelungată. Ei au pierdut în luptele din urmă vre-o 5000 de morți și au fost scoși din orașul Ghelengic, unde era razimul lor de frunte.

— Curtea Marțială (judecătoria de război) a osândit, mai nou, la răși pe 8 din conducătorii răscoalei prinși de Turci, i au judecat la moarte și i-au dus în fața Marelui Moschee (Biserica Mare Turcească) și acolo au fost împușcați.

Omenimea de pe glob, e ca marea. Rar o vezi liniștită, totdeauna e involburată de vântul patimilor și urilor omenești, ori tot, ori colo...

„Silnicie fără samăn!” Ne spun Șvabii din Bănat, că face față de ei!

Gazeta „Banater Tagblatt” scrie cătrănită rău contra stăpânirii românești, pentru că a hotărît să dea Români de ori-unde din țară și să așeze pe moșiile trecute la stat în Bănat, — cu scop de a întări granița cu neam românesc, credincioasă acestei țări și acelei graniți. Că prin asta guvernele românești fac „o silnicie fără samăn” față de poporul șvăbesc din Bănat, printre care viră și Români.

Auzi, auzi!
Și știți d-voastre, buni cetitori cine vorbește, de „silnicie fără samăn”? Acești fii ai poporului german. — Apoi să le spunem noi celor ce se fac a nu ști asemănare acestei silnicii, o poveste:

Este undeva în lună, o țară de se zice nemțască și un popor de se zice german.

Și avea acel popor, despre care Șvabii din Bănat se vede că n'au auzit nimic și nu știu nimic din istoria lui, — avea la o margine a țării sale, o frântură din alt popor, cuprins cu puterea, prin o barbară volnicie, între hotarele sale. Li zicea acelaia: poporul polon. N'au auzit Șvabii din Bănat ceva despre acest popor?

Și voiau Germanii aceea din lună, să mănec de viu poporul polon țărît eu cărligele între hotarele lor. Și nu știau cum să-l stărpească, fiindcă acela nu voia să moară și nu se lăpăda de limba și legea lui.

Și a adus sfatul țării acelei Germanii (din lună, necunoscută Șvabilor) o lege prin care ziceau: Acolo unde mie Germanului îmi place de casa ta Polonule, de curtea ta, de moșia ta, și-e tau fără să te întreb de vre-ori ba, și-e plătesc în bani cu cât tot eu, voi hotărî și tu ai să pleci unde te-or duce doi ochi! În curtea ta, în casa ta, în moșie ta, va intra un German...“

Și erau comune și orașe curat polone, și stăpânirea dela Berlin dădea „pasaport” tot la al doilea Polon și băga în casa lui un German și comuna era spartă, din curat polonă prefăcută în germană, — și Polonii își luau „mila” ce li-o dădea guvernul, își luau legătura cu hainele în spate și copiii de mână după ei, și nu se mai opreau până în America!, — pentru-că în Germania și așa nu aveau unde-și căuta și cumpăra adăpost nou, cu pumnul de bani ce li s'a dat pentru înfloritoarea lor gospodărie. Și numai războiul acesta, care se sfârși cu înfrângerea tirăniei germane, i-a mântuit pe Poloni din iadul în care li coboriseră pe ei Germanii.

N'au auzit nimic Șvabii noștri despre aceste isprăvi germane?

Și mai au ei îndrăzneala a vorbi atunci de o „silnicie fără samăn” pe care ar face o stăpânire românești atunci, când, fără a mișca pe un Șvab de pe așezământul său,

asează Români pe locurile ce le are Statul în temeiul legii?

„Banater Tagblatt“ prea și a descoperit inima față de stăpânirea și țara românească prin cele scrise despre aşezarea de Români pe pământurile Statului în granița Bănăţană.

Bacalaureatul.

(Matura).

În vechiul Regat se părăsise de o vreme obiceiul ca elevii din Licee după terminarea clasei a 8-a, să mai facă un examen mare, ca de pe toate 8 clasele, zis acolo „Bacalaureat“ sau „Examen de Maturitate“ (pe scurt „Matura“) cum i se zice la noi. Cu Certificatul (testimoniul) de pe clasa a 8-a, puteai trece la Universitate.

S'a văzut însă, că acum după războiu, pe temeiul acestui drept de a intra la Universitate cu Certificatul de pe clasa a 8-a, au intrat în Universitățile țării o mulțime de tineri foarte slabi, lipsiți de cunoștințele ce se cer unui ascultător la Universitate. Nu atât din vechiul Regat veneau acești nepregătiți, ci mai ales din Basarabia, din Bucovina, de prin ținuturile alipite, și anume: strelni cu ridicatul El cereau dela Liceele lor rusești, nemțești, ungurești, Certificate și așa fără pregătire, și profesorii lor le dădeau, ca să și ajute națla... Mai ales Evreii căpătau (mai drept spus cumpărau) multe Certificate de acest fel, și dădeau năvală în Universitățile (Incepuseră și în Regat, la Brăila și alurea, a cumpăra pe unii profesori slabi de inger, ca să le dea Certificate mincinoase, pentru mii groase!)

Pentru a pune capăt acestui primejdii pentru adevărata cultură a țării, s'a luat în lege ca măsură de apărare, să se ceară lară examenul de bacalaureat (matura) pentru a putea intra în Universitate. La noi în Ardeal n'a făcut nici după războiu vechiul obicei de a cere tinerilor la ieșirea din Liceu, examenul de bacalaureat. Așa că noua lege privește în faptă numai vechiul Regat și Basarabia ori și Bucovina. Dar și prin noi se mărirea primejdia. Mulți tineri sfârșesc cu bine clasa a 8-a, dar la examenul de maturitate e ad. Acela la Universitatea din Cluj nu erau primiți, dar dacă mergeau cu Certificat de pe clasa a 8-a la Universitățile din vechiul Regat, erau primiți. Pe viitor acești căzuți la cernerea cea mare, nu mai au loc în Universități. Vor intra numai cei cu adevărat „maturi“ (vorbă latinească, care însemnează „copt“) pentru a trece la Școlile cele mai înalte, cari ne dau advocații, Doctorii (medicii), Inginerii, și alții învățați.

Iar pentru ca acea cernere să nu se poată face cu părtinire, elevii cu drept a se supune examenului de Bacalaureat, nu vor fi examinați de profesorii lor, ci de o comisie streină, numită pentru 4-5 Licee (câte se găsesc în cuprinsul unei Regiuni școlare, a unui Inspectorat). Toți elevii acelor Licee se adună la un loc și dau examen în fața comisiei alcătuite din profesori mestecați dela mai multe Licee și având Președinte, pe cât se poate, un Profesor Univeritar.

În felul acesta cernerea tinerilor cari să intre în Universități, va fi destul de aspră și dreaptă. Cine e bine pregătit, să iatze, cine nu, — alegă și alt tărîm de viață. Că așa cum se făcea în anii ăștia de după

războiu, ni se umplea țara de „învățați“ fără învățătură, doar cu zmoz mare de percluni la urechi.

Ne vin oaspeți rari!

Se fac pregătiri să fie primiți cu alaiu ca ne-altul! — Sunt: „Cercetașii“ Evrei din Palestina, cari vin să cerceteze în vară „Palestina No. 2“...

O gazeta evrească scrisă în ungurește la Cluj, ne aduce următoarea veste:

„Șomerii“ din Palestina, vin în Ardeal. (Șomeri zic ei Cercetașilor lor). La invitarea Cercetașilor din Ardeal, 15 Șomeri și 10 Șomerițe (cercetași și cercetașe) din Palestina, s'au urcat pe vapor la Jaffa (la țărîm Palestinei), ca să vie peste vară în tabără în Ardeal. Ceata aceasta sosește într-o săptămână la Constanța, unde le merg în cale Șomerii (evrei) din Cluj și-i vor aștepta împreună cu Evreimea de-acolo (din Constanța). La București (Ierusalim No. 2) li se pregătește o primire măreață! De aci Cercetașii din Palestina vor veni la Cluj, unde împreună cu cercetașii evrei din Târgu-Murăș, Timișoara, Arad și Cluj, vor da o sărbare, înainte de a pleca în „tabăra lor de vară“...

Așa ne spune gazeta evrească-maghiară din Cluj, știlind bine ce spune.

Cine nu vede din aceasta, că Evreii socot România de a doua Palestină a lor, și pe Românii din această țară, la fel cu pe Arabii din Palestina? În Palestina Arabii sunt 80% (80 din sută) și Evreii abia 20 la sută, totuși țara nu e socotită ca o țară arabă, ci ca una Evreiască. Cu același drept pot socoti ca a doua țară evreiască și România, că și aici Românii sunt „numai“ 70-75 la sută, iar Evreii vre-o 10-12 la sută, aproape ca în Palestina. De ce n'ar fi cu puțință și aici ce e acolo? Pe față ei n'au spus-o încă României: „Palestina No. 2“, dar în faptă așa o socot. Nu vedeți ce primire se face la 15 puchinoși de jidăneși și 10 urdu-roase de jidoafce ce vin din Palestina? „La București primire măreață!“

Sărac București! Tu care numai de curând scoseși șapte regimente ca să oprești ori-ce primire ce o făceau studenții cu suflet cald și curat românesc, profesorului Cuza dela Iași, — acum să-ți deschizi brațele, să scoți pe piețe muzicele (nu cumva cele militare?) ca să primești pe puli de viperă ce ne vin din Palestina!

De nu te vei trezi popor român, și nu vei răspunde cum se cuvine acestor obrăznicii ale celui mai viclean și primejdios neam din lumă, — urite zile ai să trăiești tu în țara ta!

NOUȚĂȚI

Sinoadale bisericii ortodoxe române din Transilvania, Bămat, Crișana, sunt conchamate la ședințe pe Dumineca Tomii, la Sibiu, Cluj Caransebeș, Arad și Oradea-Mare. Ele sunt parlamentul bisericesc al fiecărei Episcopii, având a cerceta mersul vieții în sinul bisericii în anul trecut și dând îndrumări pentru viitor.

În anul acesta Sinodul din A-

rad are însămnătate mai deosebită, întrucât are să aleagă și Episcop în locul raposatului Ignatie Papp. Alegerea se face în cele dintâi zile ale Sinodului, îndată după cercetarea alegerilor de deputați și hotărîrea asupra lor.

Timișoara cere Episcopie ortodoxă română. Și e firesc s'o capete, pentru întărirea vieții românești în acel oraș, și fiindcă Sîrbii și Romano-Catolicii au acolo Episcopi. Guvernul e și el de părere, că Timișoara să aibă Episcopie, dar crede că ar trebui mutată acolo episcopia din Caransebeș, și nu înființată una nouă.

„Foaia Interesantă“ nu s'a adăvs la acest număr. Din pricina sfințelor sărbători a paștilor și de mâne (Joi, Sînt. George), am putut scoate numai „Libertatea“.

— Durerile reumatice, podagra (durere de încheeturi) și tot felul de dureri din răceală, — înceată îndată după o frecare cu „Spiritul-Diana“ cel adevărat. (278 I) 9-

Cu ziua de 1 Mai se urcă de nou cu 30% (la sută) prețurile biletelor de tren pentru călători, dar tot cu atâta și la mărfurile ce se trimit cu trenul.

Prețul grâului s'a urcat la 125.000 Lei vagonul.

Pretenie scârboasă vedem pe multe locuri între câte un cărturar român și cutare Jidan, (bine înțeles dacă jidanul e gros la pungă, de mai lunecă din ea câte ceva și în mâna stângă nealegătoare a frunțului român)!

O întâmplare urâtă de astfel de pretenie povestește gazeta „Para“ dela Iași:

Un domn de acolo, Albert Ghica, care e Epitrop al bisericii „Banu“, a dăruit bisericii niște clopote noi și un „aer“. La sfințirea clopotelor și aerului, dăruitorul s'a înfățișat nu el singur, ci cu pretinul său jupun Wurmbbrandt, Jidan, care s'a așezat și stătea și el în fața altarului ca un ctitor!... Și aci l'a adus cu sine pretinul său Ghica... Scârboasă pretenie. Pe când l'a poftit dnul Ghica de „Epitrop“ pe jupăul, la biserica din vorbă?

PASTA SAU PRAF DE DINȚI CHLORODONT, EXTRACT DE APA DE GURĂ CHLORODONT.

(248) 18-20

Descrierea vieții lui V. Lucaci. În ședința comitetului „Asociațiunii“ din Sibiu s'a hotărât la 2 Aprilie publicarea unui concurs pentru cea mai bună biografie a vrednicului bărbat al neamului care a fost Vasile Lucaci, mort în 1922. Manuscrisul este a se înainta „Asociațiunii“ la Sibiu, până la 31 De-

cembrie 1925. Lucrarea are să fie scrisă pentru popor, să înalțe sufletele cu amănunte cât mai multe din viața celui trecut dela noi, care a fost atâta timp tipul înflăcăratului luptător național.

Să dea 4-5 coale de tipar din „Biblioteca populară a Asociațiunii“. Premiul 10.000 Lei.

O desmințire. Dl învățător-diriginte Trifon Udrescu dela școala din Bichigiu (jud. Caraș-Severin) văzîndu-se iscălit pe o declarație apărută în „Bănatul Românesc“ că și dsa ar fi fost între cei cari nu au aprobat fuziunea dintre partidul Național și cel al dlor Iorga-Argetoianu, — face prin aceasta cunoscut, că n'a luat parte la cosfătuirea dlor Imbroane și soții și nu a subscris acea declarație. Dsa își păstrează libertatea de acțiune în ținuta dsale politice.

Grozăvie fără păreche s'a petrecut la Sofia, capitala Bulgariei: Pe când lumea se afla în bisericească și se făcea slujba mortului asupra unui general omorît de comuniști, — o bombă pusă tot de comuniști în biserică, a luat foc aruncînd mil de schije în jur. A omorît vre-o 150 de inși și a rănit vre-o 800. Până la atâta merge păcătoșenia comuniștilor conduși și și plătiți dela Moscova bolșevică.

Din Bucovina.

Cernăuți, în săptămâna Patimilor 1925.

Cernăuții e unul dintre cele mai înstrăinate orașe ale Bucovinei. Pentru românizarea lui se face tot ce se poate din partea „Societăților Culturale“, aranjându-se „Conferințe“ (vorbiti anume pregătite) și Cursuri (un fel de școală pentru toți câți doresc a lua parte) menite parte a populariza științele, parte a înlăturarea din relele multe ce cad le rădăcina vieții poporului nostru. În Dumineca Florilor s'a ținut o astfel de conferință într-o sală a Cernăuțului. A vorbit dl Dr. Ambrosie Comoroșan, cunoscutul luptător pentru înaintarea economică-culturală a poporului. Vorbitorul a arătat lipsa aproape cu totul de meseriași-români în Cernăuți, ca și încolo în Bucovina. Ne lipsesc meseriile și fabricile, cele mai puternice arme pentru a ne cuceri orașele, ce, cu durere spunem, nu s'ale noastre! Românul nostru ocolește industria și comerțul (negoțul) aceste nesecate izvoare de bogăție. Dacă zici unui român: Babel, de ce îți toți copiii în jurul d-tale? De ce nu-i înveți vre-o meserie? Îți răspunde:

„Dapoi, domnule, unu e acasă, al 2-lea îl las la vite, altul cu găștile, apoi fata-l fată, ce-l face din ea?“

Farmacia Vlad

din Orăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că s'a arangeat de nou, complet, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

(215) 12-32

„Odată, spune conferențiarul, l-a' piâns un țaran că-l merge rău cu gospodăria. D-sa l'a îndrumat la un izvor de câștig foarte bun și cu puțină oboeală, anume: A vinde ouă, unde la 100 Lei foarte ușor poți câștiga 50 Lei.

— „Apoi val de mine, domnule, a răspuns fiăcăul, eu fecior de gospodar, să vând ouă?..”

Iată unde zace răul: în noi înșine! Noi suntem vinovații, noi. Ne lipsește pătura de legătură dintre țărâni și pătura mai înaltă, a cărturarilor, a învățașilor. Locul acesta ni-l în străinii.

Înainte vreme, cum spun hârtiile și cărțile mai vechi, se făcea în Bucovina negoș între Români și Poloni. Românii dădeau vite și primeau ștofe (materii de îmbrăcăminte). Unde sunt astăzi acei negustori români? Au pierit încetul cu încetul, înăbușiți de Jidani! Aceștia au făcut apoi bine și au strâns dela Români vitele, dela Poloni stofa, pentru a le vinde apoi cu preț mare și unora și altora...

Cernăuțul e al 3-lea oraș din România, având la o sută de mii de locuitori, dară nu găsești decât a bia vre-o 10 meseriași Români: Un bărbier, un pantofar, doi lăcătuși și doi sau trei croitori. — Te doare inima când știi, că nu numai în Cernăuți, dar în întreaga Bucovina nu afli un singur pitar român. Pânea cea de toate zilele o primește Bucovina din mână jidovească... Grâul nostru îl dăm pe diferite galoane, dăm pânea în schimbul unor nasturi și beșigoare de chibrite, căci ne lipsește o industrie națională, o fabrică românească.

Iată unde a ajuns Moldova lui Ștefan cel Mare, frumoasa și „vesela grădină” a fagilor. Eu cred că dacă s'ar ridica acest Voevod din mormânt, ar fugi înapoi văzându-și urmașii nepăsători. Sau ar zice cu poetul Eminescu:

O, tu iubită Bucovină,
Diamant din stema lui Ștefan,
Ajuns'ai roabă și cadină
Pe mâni murdare de jidani...

Nu e destul că avem o Românie-Mare, trebuie s'o facem și tare și fericită și — românească! Unirei sufletești, să-i urmeze unirea economică culturală.

Conferențiarul a îndemnat apoi la păstrarea scumpului port național. Mândrii să fim că-l avem, dar să-l purtăm.

Frumoasă pildă ne-a dat în privința aceasta, chiar d-sa, când în mijlocul unei săli pline de lume aleasă a Cernăuțului, a venit în suman și opincă, la Catedrala Metropolitană cu acelaș port, pe stradă la fel. Ar fi de dorit ca statul, în locul uniformelor școlare străne la gât încât amenință cu sugrumarea pe elevi, le-ar cere să poarte — haina națională.

Nicolae Neaga.

Fân și otavă primă calitate mai multe cără, se află de vânzare la Brigadieru Silvic din Costești (p. Orăștie) cu preț moderat. (376) 2-2

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte, tradusă din franțuzetse de

Studentul ION I. MOTA:

Protocoloalele Ințelepților Șionului,

care descopăr lumii urlașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățașilor evrei dă pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Citindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegem, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea”, în Orăștie (jud. Hunedoara), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

Atelier de tinichigiu (pleuar).

Se află la subscrisul un Atelier complet cu tot felul de unelte pentru tinichigii (plevari), provăzută cu o mașină universală pentru îndoit (Abkanmaschine) și pentru presare rotundă (Rundmaschine) și o mașină pentru presat (Silkenmaschine). — Adresă.

Rudolf Vlad

(388) 1-2

Orăștie

Una batoză de treerat 720 mm., cu treer din care curge grâul în 4 saci, — e de vânzare cu preț redus, la

Petru Nistor, comerç.

(390) 1-1

Valdei (p. Orăștie).

Suprefectura județului Hunedoara

Nr. 2979/1925.

Licitare de motor și transmisie.

Se aduce la cunoștință publică amatorilor, că în ziua de 23 Mai a. c. se va ținea licitațiune publică la suprefectura județului camera Nr. 8 ora 10 a. m.

1. pentru vânzarea unui motor de benzină, fabricațiune Schieb, cu aranjament vertical de 10 C. P. cu accesoriile necesare, în valoare de Lei: 50.000.

2. pentru una transmisie completă în valoare de Lei 15.000.

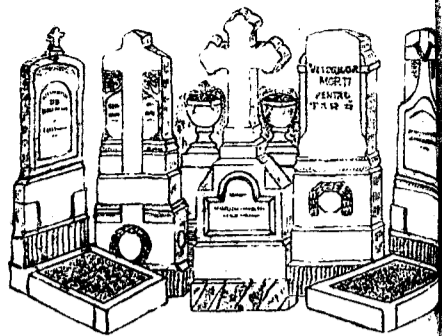
Condițiunile de licitație se pot vedea în ori ce zi de lucru în orele oficioase în camera nr. 8.

Odată cu ofertele cari se vor depune înaintea comisiei fixată la orele susmenționate se va depune la Administrația Financiară și 10% din suma oferită, iar recipisa se va anexa la ofertă.

Ofertele se pot face și separate, deosebit pentru motorul de benzină, deosebit pentru celelalte și pentru ambele.

Supraoferte nu se primesc. Dispozițiunile art. 72-83 din legea contabilității statului sunt aplicabile acestei licitațiuni.

Dava, la 14 Aprilie 1925. (385) 1-1 p. Suprefect Dr. Mantu

Cruci și monumente de marmură și alte soluri de piatră, se află cu prețuri ieftine în cel mai vechiu și bine sortat Depozit de cruci și monumente românești, la:

SIMION ȘTEEF
petrar, Orăștie Str. Mihai Viteazul (879) 2-3

Carte de lucru perdută.

Subscrisul mi s'm perdat, înainte de sărbători Cartea de lucru liberată mie de Corpurația Industrială din Orăștie în anul 1912. Rog pe cel ce ar fi aflat'o să mi o aducă, primind dela mine răsplata cuvenită pentru bunăvoința sa.

Paul Walter

(389) 1-1 călă de zidar din Orăștie.

Casă de vânzare

în Orăștie, strada G. Bariștu nr. 8 față cu judecătoria de ocol, având mai multe locuințe, Magazie, curte lângă canalul morii, loc foarte potrivit pentru fabrică sau altă întreprindere. Are și grădina cu pomi nobili. Se vinde cu preț potrivit. Informații la: *Gustav Wagner* acolo în casă. (387) 1-1

De vânzare. 13 pa'uri cu matraje noi, la „Hotelul Central” din loc. (883) 2-3

O garnitură de inblătit,

sistem Kowarik, de 10 P. H., în stare bună, — e de vânzare la: (371) 2-2 **Nicolae Popa,** Vinerea, p. Căgîr (j. Huned.)

Consiliul orașului Orăștie.

Nr. 667—1925 adm.

Publicațiune.

Consiliul orașului Orăștie deschide concurs public în conformitate cu art. 72-84 din legea asupra contabilității publice, pentru esarandarea serviciilor de încasarea taxelor comunale (foșta vamă orășenească) din punctele: 1. Strada Vasile Alexandri. 2. Str. Căstăului. 3. Str. Horea. 4. Str. Materi-de-jos. 5. Str. Avram Iancu. 6. Str. Romosului. 7. Calea Mihai Viteazul și 8. Str. Căstăului, vama lemnelor, cari se vor esaranda prin licitațiune publică minuendă separat pe puncte, de pe întreg teritoriul orașului — cu oferte numai scrise.

Ofertele închise și sigilate se vor depune în ședința publică de licitațiune din 11 Mai 1925 ora 9 a. m.

Fiecare ofertant va depune odată cu oferta și garanția (vadiul) prescris în condițiunile de licitație. — Condițiunile detaliate se pot vedea în toate zilele de lucru între orele oficioase, la administrația financiară-economică a orașului, la primărie.

Orăștie, din șed. cons. orăș. în. la 17 Martie 1925.

(381) 2-2 **HERLEA,** primar.

Tabele de asbest „METEOR”

ale Fabricii de eternit din Oșorheiu, județ. Bihor sunt cele mai durabile.

Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tinichea.

Se capătă la:

„**FERĂRIA**” s. a. în Cluj

(386) Calea Victoriei, 29, telefon 4-40, 347. 1-10

CONVOCATOR

Membrii însoțirii „**PLUGARUL**” sunt prin această invitați, în sensul § 7 din statute la

adunarea generală ordinară

ce se va ținea *Marti în 5 Mai 1925*, la oarele 11 a. m. în localul băncii „Patria” din Blaj.

OBIECȚELE sunt:

1. Raportul lichidatorilor cu privire la încheierea socoților pe anul 1923.

Eventuale propuneri.

BLAJ, la 16 April 1925.

(370) 1-1

Lichidatorii.

Dentist Dr. S. Seidner de consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj), deasupra prăvăliei Ioan Rob). — *Plombe. — Scoatere de dinți. — Ară durere. — Regulare de dinți. — Punere de dantură.* (293) 4-16